

Danskernes Historie Online

Danske Slægtsforskeres Bibliotek

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt vores arbejde – Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskerens Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

Indbydelseskrift

til

de offentlige Examina

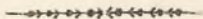
i

Ronne høiere Realskole

Juni og Juli 1879.

INDHOLD:

Skoleefterretninger, meddelte af G. S. Jørgensen,
Skolens Rektor.

RØNNE.

Trykt i Colbergs Bogtrykkeri.

1879.

I. Examina 1878.

a. Real-Afgangsexamen af højere Grad.

Denne Examen afholdtes dels skriftlig d. 17de og 18de Juni, dels mundtlig d. 3die, 11te og 12te Juli, og blev gennemgaaet af følgende Disciple:

1. *Lorentz Poul Gudme*, Søn af Sognepræst J. Gudme i Østermarie Sogn, født i Præstø d. 23de Marts 1861, optagen i 2den Realklasse i August 1875.

2. *Hans Brix*, Søn af Sognepræst H. K. S. Brix i Hasle, født i Kjøbenhavn d. 19de April 1861, optagen i 1ste Realklasse i August 1874.

3. *Steffen Brix*, forriges Broder, født i Kjøbenhavn d. 15de Marts 1863, optagen i 1ste Realklasse i August 1874.

Examens Udfald findes anført S. 5.

Som Examenskommissær var Undervisningsinspektionens Medlem, Professor *A. Steen* tilstede, og deltog i Censuren i Mathematik, Geografi, Tysk og Fransk. Desuden deltog følgende indbudne Herrer i Censuren: Telegrafbestyrer *Carstens*, Pastor *Hasle*, Skolebestyrer *Jørgensen* og praktiserende Læge *Hlg. Poulsen*.

b. Real-Afgangsexamen af lavere Grad.

Denne afholdtes dels skriftlig d. 17de og 18de Juni, dels mundtlig d. 3die, 11te og 12te Juli, og blev gennemgaaet af 1 Discipel:

Jens Andreas Charles Brüel, Søn af Skovrider G. P. L. Brüel paa Rømersdal i Aaker Sogn, født i Norra Vrams Sogn i Skaane d. 26de April 1861, optagen i Skolens (gamle) 1ste Klasse i August 1871.

Examens Udfald findes anført S. 6.

Foruden Professor *Steen* deltog følgende indbudne Herrer i Censuren: Telegrafbestyrer *Carstens*, Pastor *Hasle*, Lærer *O. Kofod* og praktiserende Læge *Hlg. Poulsen*.

c. Hovedexamen.

Den skriftlige Prøve afholdtes d. 17de og 18de Juni, samt 4de og 5te Juli, den mundtlige d. 3die, 6te—9de, 11te og 12te Juli*). I Censuren deltog foruden Professor *Steen* (Tysk, Fransk, Geografi og Matematik i 4de stud. Kl.) tillige Lærer *Asmussen*, Boghandler *Bjerg*, Telegrafbestyrer *Carstens*, Pastor *Christensen*, Student *Christensen*, Pastor *Hasle*, Postmester *Hemmingsen*, Skoleinspektør *Hjorth*, Oberst *Johansen*, Lærer *Kofod*, Amtsforvalter *Litken*, praktiserende Læge *Hlg. Poulsen*, Adjunkt *Sommer*, Overlæge *Zahrtnann*.

Ved denne Examen afsluttedes Skolens Undervisning for 1 Discipel i 4de stud. Kl. af den sproglig-historiske Retning, nemlig:

Jens Petersen Lind, Søn af Proprietær A. C. Lind i Knudsker Sogn, født i Clemensker Sogn d. 17de Novbr. 1862, optagen i Skolens (gamle) 1ste Kl. i August 1872.

Udfaldet af Examen for hans Vedkommende er anført S. 6.

*) De i Indbydelsesskriftet for f. A. til d. 10de Juli ansatte Examinationer ved Afgangsexamina og Hovedexamen maatte omlægges til d. 3die Juli, da der d. 10de i Anledning af Sjællands Biskops Nærværelse paa Visitatsrejse afholdtes Gudstjeneste i Rønne Kirke.

Real-Afgangsexamen af højere Grad.

	Moders- maalet.	Tysk.	Fransk.	Engelsk, dobbelt.	Natur- hist.	Geografi.	Historie.	Arith- metik.	Geometri.	Natur- lære.	Points.
<i>Gudme</i>	mg÷	g+	mg÷	g+	mg÷	g+	mg+	mg.	mg.	mg÷	69.
<i>H. Brix</i>	g÷	tg+	g÷	g.	mg.	mg.	g+	g.	mg÷	mg÷	59.
<i>S. Brix</i>	g.	tg+	g÷	mg÷	mg.	g+	g.	g.	mg+	mg	61.

Saaledes have de alle bestaaet Examen.

Real-Afgangsexamen af lavere Grad.

	Moders- maalet mundtl.	Moders- maalet skriftl.	Historie.	Geo- grafi.	Tysk.	Natur- hist.	Arith- metik.	Geo- metri.	Skrivn. og Tegn.	Points.
<i>Brüel</i>	mg.	tg.	mg.	g÷	g.	ug÷	mg+	mg.	mg.	53.

Han har altsaa bestaaet Examen.

4de studerende Klassen Hovedexamen.

	Dansk skriftl.	Tysk.	Fransk	Latin, dobb.	Historie.	Geografi.	Natur- hist.	Arith- metik.	Geometri.	Græsk.	Points.
<i>Lind</i>	mg+	mg+	mg÷	mg+	mg+	mg.	g.	mg+	mg.	mg.	76.

Han har altsaa bestaaet Examen.

Resultatet af alle 3 Examina og det derefter afholdte Lærermøde var følgende:

4de Realklasses 3 Disciple dimitteredes.

4de studerende Klasses eneste Discipel dimitteredes.

Af 3die Realklasses 3 Disciple dimitteredes 1, i Klassen forbleve 2.

3die studerende Klasses 4 Disciple opflyttedes i 4de stud. Klasse.

Af 2den Realklasses 5 Disciple opflyttedes 3 i 3die Realkl., 2 forbleve i Klassen.

Af 2den studerende Klasses 3 Disciple opflyttedes 2 i 3die studerende Klasse, 1 omflyttedes til 2den Realklasse.

Af 1ste Realklasses 7 Disciple opflyttedes 6 i 2den Realkl., 1 forblev i Klassen.

1ste studerende Klasses 5 Disciple opflyttedes i 2den stud. Klasse.

Af 2den Fællesklasses 14 Disciple opflyttedes 5 i 1ste Realkl. og 6 i 1ste stud. Klasse, 2 forbleve i Klassen, og 1 udmeldtes.

Af 1ste Fællesklasses 15 Disciple opflyttedes 14 i 2den Fælleskl., 1 forblev i Klassen.

II. Disciplene.

Ved Udgivelsen af forrige Aars Indbydelsesskrift var Disciplenes Antal 61. Af disse udmeldtes i Juni 1878 1 Discipel: *A. P. Hullegaard*, 5 dimitteredes efter bestaaet Examen i Juli, og efter Hovedexamen udmeldtes 1, nemlig: *F. C. L. Sodemann*.

Ved Skoleaarets Begyndelse optoges 10 nye Disciple og i Skoleaarets Løb desuden 6 (Nr. 11—16 i nedenstaaende Fortegnelse).

De ny optagne Disciple ere følgende:

1. *Jakob Valdemar Jørgensen*, Søn af Skolelærer J. A. Jørgensen i Ibsker Sogn, født smst. d. 25de Septbr. 1865, optagen i 1ste stud. Kl.

2. *Markus Koefoed*, Søn af Lieutenant og Proprietær C. A. Koefoed i Aaker Sogn, født smst. d. 26de Juli 1866, opt. i 1ste stud. Kl.

3. *Hans Kristian Gottberg Rømer*, Søn af Proprietær H. Rømer i Clemensker Sogn, født smst. d. 13de Decbr. 1866, opt. i 2den Fælleskl.

4. *Michael Djørup Brüel*, Søn af Skovrider G. P. L. Brüel paa Rømersdal i Aaker Sogn, født i Norra Vrams Sogn i Skaane d. 20de Januar 1867, optagen i 2den Fælleskl.

5. *Jens Jøspersen Holm*, Søn af Ritmester og Proprietær N. Holm i Clemensker Sogn, født smst. d. 24de Febr. 1867, opt. i 2den Fælleskl.

6. *Julius Peter Sommer*, Søn af Proprietær H. P. Sommer i Ibsker Sogn, født smst. d. 26de Decbr. 1867, opt. i 1ste Fælleskl.

7. *Jørgen Nikolaj Holm*, Søn af Fajancefabrikant J. N. Holm i Rønne, født smst. d. 27de Maj 1867, opt. i 1ste Fælleskl.

8. *Hans Christian Koefoed*, Broder til Nr. 2, født i Aaker Sogn d. 3die Juni 1869, opt. i 1ste Fælleskl.

9. *Georg Michael Juul*, Søn af Overlods O. A. Juul i Rønne, født smst. d. 30te Juli 1869, opt. i 1ste Fælleskl.

10. *Cai Hartung Johansen*, Søn af Oberst P. V. J. Johansen i Rønne, født paa Frederiksberg d. 9de Novbr. 1869, opt. i 1ste Fælleskl.

11. *Christian Adam Gradman*, Søn af Toldinspektør S. Gradman i Rønne, født i Kjøbenhavn d. 9de Januar 1866, opt. d. 17de August i 1ste stud. Kl.

12. *Cornelius Fabritius Engell*, Søn af Proprietær A. N. J. Engell i Knudsker Sogn, født smst. d. 18de Febr. 1866, opt. d. 21de Oktbr. i 1ste Fælleskl.

13. *Jørgen Henrik Ipsen*, Søn af Kaptajn J. H. Ipsen i Rønne, født smst. d. 12te Novbr. 1865, opt. d. 6te Januar i 1ste Fælleskl.

14. *Hans Andreas Ølsted*, Søn af Kjøbmand O. Ølsted i Rønne, født smst. d. 22de Decbr. 1866, opt. d. 6te Januar i 1ste Fælleskl.

15. *Nicolai Richard Jørgensen*, Søn af Toldassistent H. J. Jørgensen i Gudhjem, født i Fjaltring Sogn, Ringkjøbing Amt d. 7de Februar 1866, opt. d. 6te Januar i 1ste Fælleskl.

16. *Frits Pihl*, Søn af Skibsfører C. Pihl i Rønne, født smst. d. 19de Juni 1868, opt. d. 6te Januar i 1ste Fælleskl.

I Skoleaarets Løb ere følgende Disciple udmeldte:
T. Prejsz, A. S. H. G. Clausen, J. V. Jørgensen, J. A. Jensen, C. G. L. F. Gödecke.

Efter denne Afgang og Tilgang har Skolen nu i

Maj 1879 65 Disciple, som efter den i Maanedens Begyndelse foretagne Omflytning ere ordnede i de forskjellige Klasser saaledes, som nedenstaaende Fortegnelse viser.

De studerende Disciple ere betegnede ved et bag efter Navnet i Parenthes tilføjet S, og Disciplene af den matematisk-naturvidenskabelige Retning desuden ved Tilføjelse af m.

IV Klasse.

1. L. C. F. Lütken (Sm).
2. O. N. Møller (S).
3. V. S. I. Gudme (S).
4. A. C. Hoff (Sm).

III Klasse.

1. H. M. Nielsen (Sm).
2. V. E. A. M. Johansen.
3. A. Andersen (Sm).
4. C. G. Brüel.
5. J. B. Grønbech.
6. J. H. Jensen.
7. E. Henningsen.

II Klasse.

1. J. A. P. Pihl (S).
2. C. C. Riis (S).
3. E. H. B. W. Jespersen (S).
4. H. U. Sodemann.
5. H. A. Hjorth.
6. T. H. Lund.
7. V. Henningsen (S).
8. P. K. Kofod.
9. P. C. T. Sonne.
10. J. Gudme (S).
11. G. V. Brüel.
12. H. P. M. Dideriksen.

I Klasse.

1. C. A. Larsen.
2. C. S. Sørensen.
3. C. A. I. Lund.
4. C. A. Gradman (S).
5. A. B. Kofod (S).
6. J. F. V. V. Støckel (S).
7. H. E. Grønbech (S).
8. J. S. Rasch.
9. A. Prejsz (S).
10. J. D. Michelsen.
11. M. Koefoed (S).
12. H. M. Larsen (S).
13. M. J. R. Kraus.

II Fællesklasse.

1. H. S. Christensen.
2. J. J. Holm.
3. A. M. Koefoed.
4. T. A. Almgaard.
5. A. Henningsen.
6. H. K. G. Rømer.
7. O. Jensen.
8. N. M. Lund.
9. M. D. Brüel.
10. T. C. Westh.
11. F. A. Scheiby.
12. G. G. V. Lohmann.
13. V. H. Rasch.
14. J. V. Sørensen.
15. C. F. Michelsen.
16. H. P. Rønne.
17. R. M. Harboe.
18. J. E. Poulsen.

Undervisningen har været saaledes fordelt imellem Lærerne:

Rektor <i>Jørgensen</i> : Latin i IS, Græsk i IVS, Mathematik og Regning i I	17 T.
Overlærer <i>Hoff</i> : Latin i IIIS, Skrivning i IIF og IF, Tysk	31 —
Adjunkt <i>Koefoed</i> : Dansk i I, Latin i IIS, Skrivning i IIIR, II og I, Historie	31 —
Adjunkt <i>Jespersen</i> : Geografi i IF, Engelsk, Naturhistorie og Naturlære	30 —
Adjunkt <i>Andersen</i> : Geografi i IIF, Mathematik og Regning i IV, III, II, IIF, Tegning og geometrisk Tegning	32 —
(fra Marts 1879 tillige Sang, 3 Timer).	
Adjunkt <i>Selchau</i> : Latin i IVS, Geografi i IV, III, II, I, Fransk	29 —
Konstitueret Lærer <i>Ølgaard</i> : Dansk i IV, III, II, IIF, IF, Regning i IF, Religion	31 —
Timelærer <i>Allin</i> (indtil Begyndelsen af Marts 1879) Sang	3 —
Timelærer <i>Madsen</i> : Gymnastik i IV, III, II, I	8 —
Timelærer <i>Sejer</i> : Gymnastik i IIF og IF . . .	4 —

Følgende Pensa ere i Aarets Løb gennemgaaede i de forskjellige Fag og Klasser:

Dansk.

I Fælleskl. Wulffs Læsebog 2den Del er benyttet til Øvelse i Oplæsning, Gjenfortælling og Analyse. Wulffs Sproglære er gennemgaaet indtil Sætningerne med Forbigaaelse af enkelte Ting. 3 Stile om Ugen, Diktat og i den sidste Halvdel af Skoleaaret én Gang om Ugen Gjenfortælling. Følgende Digte i Læsebogen ere lærte: 3, 8, 9, 11, 12, 14, 20, 39, 40, 55, 58 og 59.

II Fælleskl. Samme Læsebog og Sproglære, den sidste læst forfra og ud. Af Digtene i Bogen er lært Nr. 26, 40, 44, 49 og 59. 2 Stile om Ugen, afvexlende Diktat og Gjenfortælling.

I Kl. Wulffs Sproglære. Sammes Læsebog 3die Del er benyttet til Oplæsning og Analyse; af Digtene

er lært: Nr. 1, 3, 5, 9, 22, 23, 25, 26, 31 og 40. To Stile om Ugen (Gjenfortællinger, selvopfundne Fortællinger, Beskrivelser, Oversættelser).

II Kl. Wulffs Læsebog 3die Del er benyttet til Oplæsning og Analyse, og enkelte af Digtene i Bogen ere lærte udenad. 1 Stil om Ugen (Gjengivelse af fortalte Myther eller af et bekjendt Stof, selvdannede Fortællinger om et opgivet Thema, Beskrivelser og Skildringer). Enkelte af Øhlenschlägers Digtværker ere oplæste, og Eleverne have paa Omgang maattet gjenfortælle Indholdet af det oplæste.

I *III* og *IV Kl.* er Flors Haandbog bleven benyttet til Oplæsning og som Grundlag for Meddelelse af den danske Litteraturs Historie, af hvilken der er givet en Oversigt fra den ældste Tid indtil Baggesen. Fremdeles er der oplæst af eller for Eleverne enkelte Digtværker af Holberg, Øhlenschläger, Hauch og Hejberg. En Stil om Ugen. Opgaverne have været snart af friere Natur, snart støttende sig til et eller andet af Skolens Fag og snart hentede fra et læst Digtværk.

Realisterne i *III Kl.* have i den for dem bestemte Særtime gennemgaaet den græske Mythologi efter Dorphs Lærebog og haft Øvelse i dansk Sproglære og Analyse.

Latin.

I stud. Kl. Madvigs Formlære, Forchhammers latinske Læsebog. Ugentlig 1 eller 2 Stile.

II stud. Kl. Wellers Lateinisches Lesebuch aus Livius S. 1—70. Madvigs Formlære. Forchhammers latinske Stiløvelser for 2den Klasse. I Skoleaarets sidste Del 2 Stile om Ugen efter Iversens Stiløvelser.

III stud. Kl. 1ste Bog af Cæsars Gallerkrig; Ciceros 1ste, 2den og 3die Tale mod Catilina; af Blochs Udvalg af Ovids Forvandlinger Stykket Verdensaldrene. Af Madvigs Grammatik Kasus- og Sætningslæren. Efter Iversens Stiløvelser 2 skriftlige Stile om Ugen, af og til tillige mundtlig Stil.

IV. stud. Kl. Ciceros Tale for S. Roscius; Livius, ottende Bog; Ovid, Metamorph. efter Blochs Udvalg: Verdensaldrene til v. 75, Deucalion, Io, Phaëton (undtagen v. 200—290), Europa, Pentheus. Madvigs Gram-

matik. Efter Iversens Stiløvelser 2 Hjemmestile og 1 Skolestil ugentlig.

Græsk.

IV stud. Kl. spr.-hist. Bergs Udvalg af græske Historikere Nr. XIV—XIX. Odyssens 10de Bog. Bergs Formlære.

Tysk.

I Fælleskl. Lassens Elementarbog S. 1—100 med Forbigaaelse af de danske Stykker. Af Iversens Grammatik det væsentligste af Kapitlerne om Artiklerne, Substantivernes Bøjning, Hjælpeverberne, de regelmæssige Verber og Præpositionerne.

II Fælleskl. Simonsens Læsebog for de lavere Klasser og Mellemlasserne, 2den Udg.: Stykkerne 1—89. Efter samme Grammatik det væsentligste af Formlæren m. Undt. af Kapitlerne om Substantivernes Kjøn og de sammensatte Verber.

I Kl. Samme Læsebog: Stykkerne 87—99. Efter samme Grammatik hele Formlæren. Realisterne ugentlig 1 skriftlig og 1 mundtlig Stil efter Ankjærs elementære Stiløvelser.

II Kl. Samme Læsebog: Stykkerne 126, 128—138 og 142 i den prosaiske, og 1, 2, 4—8, 11, 12, 19—23, 25 og 26 i den poetiske Afdeling. Efter samme Grammatik Formlæren og det allervæsentligste af Ordføjningslæren. Efter samme Stiløvelser Realisterne ugentlig 1 skriftlig og 1 mundtlig Stil.

III Kl. Møllers og Nyborgs Læsebog for de øverste Klasser S. 1—84. Til Realafgangsexamen af lavere Grad opgives desuden Simonsens Læsebog, 1ste Udg. S. 69—188. Af hver Discipel er maanedlig opgivet som hjemmelæst omtrent 50 Sider af en lettere tysk Forfatter. Realisterne af højere Grad efter Lassens Opgaver ugentlig 2 skriftlige Stile og efter Ankjær eller Lassen 1 mundtlig; af den ene skriftlige Stil er største Delen i Reglen skreven paa Skolen. Hele Iversens Grammatik.

IV Kl. Møllers og Nyborgs Læsebog S. 180—280. Hjemmelæsning og Grammatik som i III Kl.

Fransk.

II Fælleskl. Sick, Fransk Læsebog for Begyndere til S. 33; meget er dog oversprunget. Det vigtigste af Formlæren, især Verbernes Bøjning, mundtlig indøvet.

I Klasse. Pio, Lærebog for Begyndere S. 32—55; Sick, fr. Læsebog f. Mellemlasser S. 1—10. En Stil ugentlig efter de danske Stykker i Pios Bog.

II Kl. Sick, Læsebog f. Melleml. S. 1—12, 26—42, 57—66. Formlæren efter Pios Grammatik. En Stil ugentlig efter Sicks Stiløvelser 1ste Afdeling.

III Kl. Sick, Læsebog for de højere Klasser S. 15—24, 44—53, 117—137, 353—376. Efter Pios Gram. nogle Afsnit af Syntaksen. Efter Sicks Stiløvelser 1ste Afdeling en Stil ugentlig siden Nytaar.

IV Kl. Til Examen opgives: Pio lectures franc. S. 1—21, 77—104; Mad. Pressensé, la maison blanche, S. 1—10, 32—48, 62—93, 104—113. Som Hjemmelæsning har der været foresat Disciplene omtr. 10 Sider maanedlig i sidstnævnte Bog. Pios Grammatik. Stil efter Sicks Stiløvelser 1ste Afdeling som i III Klasse.

Engelsk.

I Realkl. Listovs Ledetraad, første Afdeling. Løkkes kortfattede Grammatik S. 9—28. 1 Stil om Ugen paa Skolen efter Læsebogen.

II Realkl. Marryats The Children of the New Forest S. 287 og ud, S. 9—21. Løkkes Grammatik S. 29—55. 1 Stil om Ugen paa Skolen efter Lassens Opgaver.

III Realkl. Ch. Dickens American Notes S. 71—92, 189—198, 227—244, 269—277, 301—310. Rosings Formlære, alt. Bresemanns Parlør S. 83—94. 1 Stil om Ugen paa Skolen efter Lassens Opgaver.

Religion.

I Fælleskl. Daugaards og Stochholms Bibelhistorie forfra til Juda Rige. De 10 Bud med Luthers Forklaringer og Skriftstederne ere gjenmemgaaede og læste. Følgende Salmer ere lærte: 3, 34, 50, 63, 77, 81, 159, 163, 225, 233, 266 og 425.

II Fælleskl. Samme Bibelhistorie fra Juda Rige og

Bogen ud undtagen de 2 sidste Stykker om Pavedømmet og Reformationen. De 3 Trosartikler og Fader vor med Luthers Forklaringer og dertil et Udvalg af Skriftsteder. Følgende Salmer: 52, 66, 74, 151, 159, 167, 205, 234, 266 og 425.

I Kl. Assens mindre Bibelhistorie fra Skabelsen til Rigets Deling (Side 59); Balslevs Lærebog indtil den første Trosartikel. Enkelte Salmer.

II Kl. Samme Bibelhistorie fra Juda Rige til Jesu Bjærgprædiken. Balslevs Lærebog fra den 1ste Trosartikel til Daabens Sacrament. Der er af og til læst i Lucas Evangelium.

III Kl. Samme Bibelhistorie fra Jesu Bjærgprædiken og ud. Hele Balslevs Lærebog. Eleverne i denne Klasse have læst Apostlenes Gjæringer til Ende.

Historie.

I Fælleskl. Kofods Fædrelandshistorie fra Begyndelsen til Frederik den 5tes Død. Sammes Fragmentarisk Fremstilling af Historiens vigtigste Begivenheder fra Begyndelsen til Perserkrigene.

II Fælleskl. Sidstnævnte Bog fra Perserkrigene til Trediveaarskrigen.

I Kl. Samme Bog fra Trediveaarskrigen til Slutningen.

II Kl. V. A. Blochs Lærebog i Historien for Realskoler: Oldtiden og Middelalderen undtagen Nordens Historie.

III Kl. Samme Bog: Nordens Historie forfra til Slutningen af det 18de Aarhundrede. Almindelig Verdenshistorie: Den nyere og nyeste Tid til 1815. De tre Elever, som indstille sig til lavere Realafgangsexamen, desuden: Historien fra 1815 til vore Dage og Repetition af Oldtidens og Middelalderens Historie.

IV stud. Kl. Samme Bog: Historien fra 1815 til vore Dage. Thriges Oldtidens Historie.

Geografi.

I Fælleskl. Erslevs Lærebog Nr. 4, fra Indledning til Sydeuropa.

II Fælleskl. Erslevs Lærebog Nr. 4, Sydeuropa og de fremmede Verdensdele.

I Kl. Erslevs Lærebog Nr. 2, Europa med Undtagelse af Sydeuropa.

II Kl. Samme Bog, Sydeuropa og de fremmede Verdensdele.

III Kl. Samme Bog, forfra til Sydeuropa; Realisterne af lavere Grad have i en særlig Time gennemgaaet det øvrige Pensum.

IV Kl. Samme Bog, det hele Pensum.

Mathematik.

I Kl. Smiths Mathematik S. 1—30 (Indledning og Arithmetik), S. 94—121 (Geometri).

II Kl. Smiths Arithmetik § 5—8. Ligninger af 1ste Grad. Smiths Geometri 53—121. Opgaver ere løste paa Skolen og hjemme.

III Kl. Smiths Arithmetik: Proportioner, Decimalbrøk, Potens- og Rødsætningerne (herunder Kvadrat- og Kubikrøds Uddragning), samt Ligninger af 1ste og 2den Grad. Smiths Geometri 102—154. Realisterne af lavere Grad have desuden i særskilte Timer gennemgaaet det øvrige af Arithmetiken (til exponentielle Ligninger) og Geometrien, dog med flere Forbigaaelser. Ugentlige Hjemmearbejder.

IV Kl. Steens Algebra og Mundts Geometri, samt Tilføjelser om Lighedsmethed.

Regning.

I Fælleskl. Næsten alle Eleverne have gennemregnet Chr. Hansens Regnebogs 1ste Del. De flinkere Elever have ogsaa haft lidt Øvelse i Regning med Brøk. Tabellerne ere indøvede.

II Fælleskl. Tals Opløsning i Primfaktorer med Anvendelse paa Regning med Brøk. De 4 Regningsarter med Brøk efter Hansens Regnebogs 2den Del.

I Kl. Multiplikation og Division, Blandede Opgaver *II* og *III* efter Hansens Regnebogs 2den Del.

II Kl. Decimalbrøk, Gjennemsnitsregning samt Proportioners Anvendelse paa omvendt Forhold, sammensat Forhold og Procentregning. Hansens Regnebog, 3die Del, er benyttet.

III Kl. Opgaver paa Skolen og hjemme efter Hansens Regnebog, 3die Del.

Geometrisk Tegning.

III Kl. (undtagen Realisterne af lavere Grad) Konstruktioner efter Johnsens Opgavesamling.

IV stud. Kl. math.-nat. Konstruktioner efter Johnsens Opgavesamling og Jul. Petersens Metoder og Theorier.

Naturhistorie.

I Fælleskl. Feddersens mindre Naturhistorie, Pattedyr og Fugle.

II Fælleskl. Samme Bog fra Krybdyr og ud.

I Kl. Lützens Begyndelsesgrundene, forfra til Leddyr med en Del Forbigaaelser.

II Kl. Vaupels Planterigets Naturhistorie, Formlæren og omtrent 30 Familier. M. Jespersens Mineralogi og Geologi, forfra til anden Afdeling.

III Kl. Lützens Bog, fra Leddyr og ud. Vaupels Bog, Formlæren, Plantens Sammensætning og Familier, til Liljer. M. Jespersens Bog, forfra til tredje Afdeling. Tre Disciple have læst en Del mere.

IV Kl. Lützens og Vaupels samt M. Jespersens Bøger ere læste.

Naturlære.

III Kl. (undt. Real. lav. Gr.) Schmidts Fysik, S. 10—145.

IV. Kl. math.-naturv. Samme Bog, alt. H. Jespersens Kemi, alt.

I Skrivning, Tegning, Gymnastik og Sang er Undervisningen bleven fremmet som sædvanlig.

V. Videnskabelige Samlinger.

I. Skolebibliotheket

- er siden Afslutningen af den i forrige Aars Indbydelsesskriit meddelte Fortegnelse forøget med de nedenfor anførte Bøger. Tegnet * tilkjendegiver, at Bogen er sendt fra Ministeriet. + betyder Gave fra andre.
- Aarbøger* for nordisk Oldkyndighed og Historie. 1878. 1—4. Kbh.
- **Aarsberetninger* fra det kongelige Geheimearchiv. VI. 3. Kbh. 1878. 4.
- **Aarsberetninger* og Meddelelser fra Det Store Kongelige Bibliothek. Udg. af C. Bruun. III. 3. Kbh. 1878.
- H. C. Andersen*: Breve. Udg. af C. S. A. Bille og N. Bøgh. 2—8. Kbh. 1878.
- Samlede Skrifter. 33—49. Kbh. 1878—79.
- Annalen* der Physik und Chemic. Neue Folge. Herausgeg. von G. Wiedemann. 1878, 3—12. 1879, 1—3. Beiblätter: 1878, 3—12. 1879, 1—3. Leipz.
- +*A. Arbo*: Om Tretalstanken. En Undersøgelse. Arendal 1876.
- J. Arrhenius*: Handbok i Svenska Jordbruket. 3 Uppl. Stockh. 1874.
- +*E. Baruel* og *C. Michelsen*: Franske Prosastykker af nyere Forfattere. Kbh. 1878.
- A. E. Brehm*: Thierleben. Allgemeine Kunde des Thierreichs. 2te Aufl. X, IV, V, VI, 1—3. Leipz. 1878—79.
- A. Bruun*: Hjælpebog til Cæsars Gallerkrig. Kbh. 1878.
- +*S. Bruun*: Oversigtstabel over de latinske substantivers og adjektivers bøjning. Kristiansund.
- **F. Buhl*: Sproglige og historiske Bidrag til den arabiske Grammatik med udvalgte Tekststykker af Ibn-al-Hâgîbs as'-Sâfija. Leipz. 1878. Disputats.
- V. Duruy*: Abrégé d'histoire universelle. Nouvelle édit. Paris 1878.
- Histoire du moyen âge. 9ième édit. Paris 1877.
- Histoire des temps modernes. 7ième édit. Paris 1875.

- V. Falbe-Hansen* og *W. Scharling*: Danmarks Statistik. 6, 7. Kbh. 1878—79.
- **N. Flindt*: Den congenite Syphilis med særligt Hensyn til det ved samme supponerede Hereditetsforhold. Kbh. 1878. Disputats.
- +*H. C. Frederiksen*: Dansk Læsebog for smaa Børn. 3dje Udg. Kbh. 1877.
- A. Fryxell*: Berättelser ur Svenska Historien. XLIV, XLV. Stockh. 1878.
- **K. Gislason*: Om helrim i første og tredje linie af regelmæssigt "drottkvætt," og "hrynhenda". Kbh. 1877. 4. Indbyd.
- **C. Goos*: Aar bog for Kjøbenhavns Universitet, den polytekniske Læreanstalt og Kommunitetet indeholdende Meddelelser for de akademiske Aar 1864—71. 1 H. Kbh. 1877.
- *— Aar bog for Kjøbenhavns Universitet o. s. v. for Aaret 1876—77. Kbh. 1878.
- Graham-Otto*: Ausführl. Lehrbuch der Chemie. V: *H. Kolbe*: Ausführl. Lehrbuch der organischen Chemie. III. 1ste Abth. bearb. von *E. von Meyer* und *A. Weddige*. 5—10 Lf. Braunsch. 1877—78.
- J. Grimm* und *W. Grimm*: (*M. Heyne*, *R. Hildebrand* und *K. Weigand*): Deutsches Wörterbuch. VI B. 2, 3. Lf. IV B. 1 Abth. 10 Lf. Leipz. 1878—79.
- +*C. Hansen*: Tavleregningsopgaver IV, for Seminarier og højere Realskoler. 4de Udg. Kbh. 1878.
- S. Heegaard*: Om Intolerance især i Henseende til religjøs Overbevisning. Kbh. 1878.
- Hermes*, Zeitschrift für classische Philologie, herausgeg. von *E. Hübner*. XIII. 3—4. XIV, 1. Berl. 1878—79.
- E. Holm* og *P. Weilbach*: Verdenshistorie efter *Ces. Cantù*: "Storia universale." 56—59. Kbh. 1878—79.
- **H. J. Holm*: Bornholms ældgamle Kirkebygninger efter Foranstaltning af Ministeriet for Kirke- og Undervisningsvæsenet opmaalte og undersøgte. Kbh. 1878. Fol.
- **N. Holm*: Klinisk Fremstilling af Lupusaffectionens Forhold til Scrophulosen, dens Diagnose og Behandling. Kbh. 1878. Disputats.

- **C. Holten*: Om Toner og Farver. Kbh. 1878. 4. Indbyd.
- Indbydelsesskrift* fra den lærde Skole i Reykjavik for 1877; 34 Indbydelsesskrifter fra danske Skoler for 1878, 18 fra norske Skoler for 1877, og 34 fra svenske Skoler for 1878.
- +*P. K. Jensen*: Geometriske Konstruktionsopgaver, ordnede til Skolebrug. Kbh. 1878.
- A. D. Jørgensen*: Den nordiske Kirkes Grundlæggelse og første Udvikling. 4—5. Kbh. 1878.
- Kart i Fugleperspektiv* over det hellige Land med de vigtigste i Bibelen omtalte Steder. Kristiania 1878.
- S. A. Kierkegaard*: Af en endnu Levendes Papirer. Udgivet mod hans Villie. 2den Udg. Kbh. 1872.
- Frygt og Bæven. Dialektisk Lyrik af Johannes de silentio. 2den Udg. Kbh. 1857.
- Gjentagelsen. Et Forsøg i den eksperimenterende Psychologi af Constantin Constantius. 2det Opl. Kbh. 1872.
- Philosophiske Smuler eller en Smule Philosophi. Af Johannes Climacus. 2den Udg. Kbh. 1865.
- Begrebet Angst. En simpel psykologisk-paapegende Overveielse i Retning af det dogmatiske Problem om Arvesynden. Af Vigilius Haufniensis. 2det Opl. Kbh. 1855.
- Forord. Morskabslæsning for enkelte Stænder efter Tid og Leilighed af Nicolaus Notabene. 2det Opl. Kbh. 1872.
- Stadier paa Livets Vei. Studier af Forskjellige. Sammenbragte, befordrede til Trykken og udgivne af Hilarius Bogbinder. 3die Udg. Kbh. 1874.
- Afsluttende uvidenskabelig Efterskrift til de philosophiske Smuler. Mimisk-pathetisk-dialektisk Sammenskrift. Existentielt Indlæg, af Johannes Climacus. 2det Opl. Kbh. 1874.
- Tvende ethisk-religieuse Smaa-Afhandlinger. Af H. H. Kbh. 1849.
- Sygdommen til Døden. En christelig psykologisk Udvikling til Opbyggelse og Opvækkelse. Af Anti-Climacus. 2den Udg. Kbh. 1865.
- Indøvelse i Christendom. Af Anti-Climacus. Nr. I, II, III. 3die Udg. Kbh. 1863.
- En literair Anmeldelse. To Tidsaldre, Novelle af Forfatteren til "en Hverdagshistorie". Kbh. 1846.

- S. A. Kierkegaard. Om min Forfatter-Virksomhed.* Kbh. 1851.
- *Til Selvprøvelse Samtiden anbefalet.* 4de Udg. Kbh. 1876.
- *Dømmer selv! Til Selvprøvelse Samtiden anbefalet.* Anden Række [1851—52]. Kbh. 1876.
- *Dette skal siges; saa være det da sagt.* 2det Opl. Kbh. 1855.
- *Hvad Christus dømmer om officiel Christendom.* Kbh. 1855.
- *Øieblikket Nr. 1—9.* 2det Oplag. Kbh. 1877.
- *Bladartikler, med Bilag samlede efter Forfatterens Død,* udg. af R. Nielsen. Kbh. 1857.
- *Atten opbyggelige Taler.* 2den Udg. Kbh. 1862.
- *Opbyggelige Taler i forskjellig Aand.* 2den Udg. Kbh. 1862.
- *Kjerlighedens Gjerninger. Nogle christelige Overveielser i Talers Form.* 3die Udg. I—II. Kbh. 1862.
- *Christelige Taler.* 2den Udg. Kbh. 1862.
- *Synspunktet for min Forfatter-Virksomhed. En ligefrem Meddelelse, Rapport til Historien.* Udg. af P. C. Kierkegaard. Kbh. 1859.
- *Tre Taler ved tænkte Leiligheder.* 2det Opl. Kbh. 1873.
- *Lilien paa Marken og Fuglen under Himlen. Tre gudelige Taler.* 3die Udg. Kbh. 1865.
- *“Ypperstepræsten“ — “Tolderen“ — „Synderinden“.* Tre Taler ved Altergangen om Fredagen. 3die Udg. Kbh. 1875.
- *En opbyggelig Tale.* 2den Udg. Kbh. 1865.
- *To Taler ved Altergangen om Fredagen.* 2den Udg. Kbh. 1852.
- *Guds Uforanderlighed. En Tale.* Kbh. 1855.
- *En Bladartikel, udgiven som Anhang til “S. Kierkegaards Bladartikler.”* Kbh. 1859.
- *Enten—Eller. Et Livs-Fragment,* udg. af Victor Eremita. 4de Udg. I—II. Kbh. 1878.
- Fra alle Lande.* Et Maanedsskrift for nyere Reisebeskrivelser, Skildringer af Lande og Folkeslag, af Dyre- og Planteliv etc. Udg. af W. Mariboeg og E. Bluhme: I—III. Udg. af E. Bluhme og J. U. A. Holm: IV. Udg. af J. U. A. Holm: V—X. Udg. af L. Zinck: XI—XXIV. Anden Række. I—IV, V, 1. Kbh. 1865—79.

- +*J. Langebek*: *Scriptores rerum Danicarum mediæ ævi*.
Tomus IX. Haun. 1878. Fol.
- H. Lassen*: *Indledning i Norges og Danmarks Lite-
ratur*. Kristiania 1878.
- D. Livingstones* *Tredie og sidste Reise i Syd-Afrika*.
Oversat af L. Zinck. 19. Kbh. 1878.
- The illustrated *London reading book*. London.
- **Love og Expeditioner vedkommende Kirke- og Skole-
væsen*. Saml. og udg. af H. V. Skibsted. Ny
Række. 1875—77. 3. 1877. Kbh. 1878.
- The geological *Magazine*, edited by H. Woodward.
Dec. II. Vol. V. Nr. 4—12. Vol. VI. Nr. 1—3.
London 1878—79.
- H. Martensen*: *Den christelige Ethik*. Den specielle
Deel. 1ste og 2den Afd. Kbh. 1878.
- E. Mau*: *Dansk Ordsprogskat*. 2—8. Kbh. 1878—79.
- **Statistiske Meddelelser*. XIII. Kbh. 1877.
- +*K. Mikkelsen*: *Latinsk Læsebog for Begyndere*,
med et Schema over Formlæren. Kbh. 1878.
- Ministerialtidende* for Kongeriget Danmark. 1878.
Nr. 18—52. 1879. Nr. 1—15. Kbh.
- Mittheilungen* aus Justus Perthes' geographischer An-
stalt von A. Petermann. 1878. 5—12. 1879. 1—3.
Ergänzungsh. 54—57. Gotha 1878—79.
- J. P. Mynster*: *Prædikener*. 1. 4de Opl. II. 3die
Opl. Kbh. 1848.
- *Taler ved Præste-Vielse*. I—II. Kbh. 1840—46.
- *Fire Prædikener og en Præstevielses-Tale*, holdue i
Faste- og Paaske-Tiden 1846. Kbh. 1846.
- *Prædikener holdte i Kirkeaaaret 1846—47*. Kbh.
1847.
- *Kirkelige Leiligheds-Taler*. I—II. Kbh. 1854.
- Nordiske Oldskrifter* udgivne af det nordiske Lite-
ratur-Samfund. XXXII (Slutningsheftet): *Grå-
gås*, oversat af V. Finsen. 5 H. Kbh. 1870.
- **Oversigt* over det Kongelige Danske Videnskabernes
Selskabs Forhandlinger og dets Medlemmers Ar-
bejder. 1876. 3. 1877. 2. 3. Kbh.
- **J. Paludan*: *Om Holbergs Niels Klim med særligt
Hensyn til tidligere Satirer i Form af opdigtede
og vidunderlige Reiser*. Kbh. 1878. Disputats.
- **A. Paulsen*: *Om den simple Chankers Natur og For-
hold til Syphilis*. Kbh. 1878. Disputats.
- V. Pingel*: *Om Hovedmauglerne ved den lærde Skole*.
Kbh. 1878.

- J. Pio*: Sundhedslære til Brug for Skoler. Kbh. 1878.
- T. Maccii Plauti* Comoediae. Recens. et enarravit J. L. Ussing. II. Haun. 1878.
- Revue des deux mondes*. 3ième Periode. XXVI—XXX. Paris 1878.
- C. N. Rosenkildes* Efterladte Skrifter. Udg. af P. Hansen. I—II. Kbh. 1877.
- **Samling* af Love og Anordninger m. v. af mere almindelig Interesse. 1875—79. 2. 4. Kbh. 1876—78.
- Samlingar* utgifna af Svenska Fornskrift-Sällskapet 37—38: Heliga Birgittas Uppenbarelser utg. af G. E. Klemming, 7de och 8de boken; regula Salvatoris, revelationes extravagantes, bønner, originalutkast. Stockh. 1861—62. 39: Konung Alexander en medeltids dikt, udg. af G. E. Klemming. 3 H. Stockh. 1862.
- Danske *Samlinger* for Historie, Topografi, Personal- og Literaturhistorie. Udg. af C. Bruun, O. Nielsen og S. B. Smith. Anden Række. VI, 2, 3. Kbh. 1878.
- Kirkehistoriske *Samlinger*, udg. ved H. F. Rørdam. Tredie Række. II, 2. Kbh. 1878.
- W. J. J. Spry*: Korvetten Challengers Rejse omkring Jorden. Paa Dansk udg. af J. Wulff. Kbh. 1878—79.
- J. C. H. R. Steenstrup*: Vikingetogene mod Vest i det 9de Aarhundrede. Kbh. 1878.
- A. Stiellers* Hand-Atlas über alle Theile der Erde. Neu bearbeitet von A. Petermann, H. Berg-haus und C. Vogel. 1—2 H. Gotha 1879. Tverfolio.
- C. R. Sundström*: Atlas till Naturriket. Stokh. 1878. Tver 4.
- **Statistisk Tabelværk*. Tredie Række. XXXII—XXXIII. Kbh. 1877. 4.
- A. Thorsøe*: Den danske Stats Historie fra 1814—48. Anden Afd. Kbh. 1879.
- S. B. Thrige*: Historisk Aarvog 1879. Kbh.
- Geografisk *Tidskrift*, redig. af E. Erslev. II, 4—12. Extrahefte. Kbh. 1878.
- Tidsskrift* for udenlandsk theologisk Litteratur. Udg. af L. Gude. 1877. 4. 1878. 1—4. Kbh.
- Tidsskrift* for populære Fremstillinger af Naturviden-

- skaben, udg. af C. Fogh. C. F. Lütken og E. Warming. Femte Række. V, 2—6. Kbh. 1878.
- Nationaløkonomisk *Tidsskrift*. Udg. af V. Falbe-Hansen og W. Scharling. XI, 5—6. XII, 1—6. Kbh. 1878.
- Historisk *Tidsskrift*. Redig. af E. Holm. VI. 3. Redig. af C. F. Bricka: Femte Række. 1, 1. Kbh. 1878—79.
- Botanisk *Tidsskrift*. Redig. af H. Kjærskou. Tredie Række. II, 2—3. Kbh. 1878.
- Naturhistorisk *Tidsskrift*, udg. af J. C. Schiödte. Tredie Række. XI, 1—2. Kbh. 1877.
- Tidsskrift* for Physik og Chemi. Udg. af A. Thomsen og J. Thomsen. XVII, 3—12. Udg. af A. Thomsen: XVIII, 1. Kbh. 1878—79.
- Tidsskrift* for Mathematik. Udg. af H. G. Zeuthen. Fjerde Række. II, 2—6; III, 1. Kbh. 1878—79.
- Nordisk *Tidsskrift* for Filologi og Pædagogik. Ny Række. III, 4. Kbh. 1878.
- +Kort *Udsigt* over det philologisk-historiske Samfunds Virksomhed i Aarene 1876—1878. Kbh. 1878.
- +G. L. Wad: Meddelelser om Rektorerne paa Herlufsholm fra Skolens Stiftelse 1565 til 1878. Næstved 1878.
- T. Weber: Glossarium til The illustrated London reading book. Kbh. 1878.
- Praktiske Materialier til Indøvelse af det engelske Sprogs Form- og Ordføjningslære samt Tegnsætning. Kbh. 1877.
- Outlines of English grammar. Cph. 1878.
- *F. Winkel Horn: Peder Syv. En litterær-historisk Studie. Kbh. 1878. Disputats.
- C. Winther: Efterladte Digte. Udgivne ved F. L. Liebenberg. Kbh. 1879.
- Wochenschrift* für Astronomie, Meteorologie und Geographie. Redig. von H. I. Klein. Neue Folge. XXI Jahrg. 15—52. XXII Jahrg. 1—12. Halle 1878—79.

2. Den naturhistoriske Samling

er bleven forøget med

En Vandkalv (Bille), given af Hr. Telegrafbestyrer *Carstens*.

En Hjørnetand af et Svin, given af Hr. Pedel *Larsen*.

En Hvepserede, given af Frøken *H. Jørgensen*.

En Træbuk (Bille,) given af Discipel *Sørensen*.

En Jordkrebs, given af Hr. *Ch. Torné*.

To Haler af Klapperslanger, givne af Hr. *L. Hjorth* (i N. Amerika).

En Perle af en Østers, given af Hr. Rektor *Jørgensen*.

Et Raagehoved, givet af Discipel *Kraus*.

3. Den mineralogiske Samling

er bleven forøget med

Et Stykke Kalksten fra en Mergelgrav, givet af Discipel *Almegaard*.

Et Stykke Svovlkis, givet af Discipel *Rønne*.

4. Den fysiske Samling.

Laboratoriets Forsyning er holdt vedlige som sædvanlig.

Discipelbibliotheket

har modtaget følgende Tilvæxt:

Nr. 1218. Skandinavisk Folkemagazin 1878.

— 1219. Illustreret Tidende, XIX, 2.

— 1220. " " " " XX, 1.

— 1221. W. Carstensen: Ombord og i Land.

— 1222. J. Verne: Capitajn Grants Børn.

VI. Skolebeneficiær.

Fri Undervisning i dette Skoleaar har været tilstaaet følgende Disciple:

1. O. N. Møller. 2. J. H. Jensen. 3. H. M. Nielsen. 4. A. Andersen. 5. C. G. Brüel. 6. J. B. Grønbech. 7. J. A. P. Pihl. 8. C. C. Riis. 9. H. U. Sodemann. 10. P. K. Kofod. 11. H. P. M. Dideriksen. 12. C. A. Larsen. 13. J. F. V. V. Støckel. 14. A. B. Kofod. 15. A. Prejsz. 16. H. S. Christensen. 17. N. M. Lund. 18. F. A. Scheiby. 19. C. G. L. F. Gödecke. 20. T. C. Westh. 21. G. A. Arboe, samt extraordinært 1. A. C. Hoff. 2. E. H. B. W. Jespersen. 3. A. M. Koefoed.

Reglerne for Uddeling af Fripladser ere følgende:

Af Skolens Discipeltal kan i det højeste en Trediedel nyde fri Undervisning. For at en Discipel kan opnaa dette Gode, er det nødvendigt, at han har været i det mindste 1 Aar i Skolen*), at hans Flid og Opførsel er tilfredsstillende, og at hans Forældres eller Forsørgeres Trang er bekræftet ved paalidelig Attest. Hvert Aar i September indsendes fra Skolen et Forslag om Fripladsernes Fordeling for det følgende Aar (Oktbr.—Septbr.), men den endelige Bestemmelse afhænger af Kirke- og Undervisningsministeriet. For de Disciple, som allerede i det forløbne Aar have haft Friplads, behøver ingen ny Uformenhedsattest at indsendes, med mindre det udtrykkelig er blevet forlangt; dog vil ingen Discipel komme i Betragtning til at beholde Friplads, naar han ikke vedbliver at være værdig og trængende dertil. Men

*) I de senere Aar har Ministeriet undertiden undtagelsesvis tilstaaet en Discipel fri Undervisning allerede i hans første Skoleaar, naar det ved hans Optagelse i Skolen ved paalidelig Attest godtgjordes, at hans Forældre vare fattige, og der tillige fra den Skole, fra hvilken Discipelen var udgaaet, fremlagdes Anbefaling for agtværdig Flid og Fremgang og rosværdig Opførsel. Fripladsen er da foreløbig tilstaaet for et halvt Aar; men Beneficiær er efter dettes Udløb hidtil hver Gang fornyet ifølge Anbefaling fra Skolen. Da der er Grund til at antage, at lignende Eftergivelse af Prøveaaret ogsaa, naar Anledning dertil gives, i Fremtiden vil kunne ventes, tillader jeg mig at henlede Kommuneskolernes Opmærksomhed herpaa.

naar en Discipels Forældre eller Forsørgere ønske at forhverve ham dette Gode, da maa de i Tiden fra 15de til 31te August indsende til Skolen en Attest fra en eller flere bekjendte og troværdige Mænd, hvori der gives en bestemt og tydelig Fremstilling af deres Formuesomstændigheder, saasom deres faste eller sædvanlige Indtægters Størrelse. Antallet af deres uforsørgede Børn, om de selv eller Børnene besidde nogen Formue, og da hvor stor den er, om de have Gjæld og hvor megen, om de eller Disciplen oppebære nogen offentlig Understøttelse og deslige. Attesten behøver ikke at ledsages af nogen Ansøgning, dog er det naturligvis enhver uforment at indsende en saadan, der da som Bilag vil blive tilstillet Ministeriet.

Administrationen for Grevskabet Bregentved har d. 23de Decbr. 1878 udnævnt Discipel M. D. Brüel til at nyde det Moltkeske Legat, 80 Kr. aarlig, fra d. 1ste Januar 1879.

VII. Forskjellige Meddelelser om Undervisningsvæsenet.

Beretning

om de i 1878 kontrolerede Prøver ved de lærde Skoler og højere Realskoler.

Atter i Aar have Afgangsexamina og fjerde Klases Hovedexamen vidnet om, at Skolerne, baade de offentlige og de private, arbejde med anerkjendelsesværdig Iver og Dygtighed. Ogsaa iblandt Privatisterne har der været flere vel forberedte Studerende, som tilmed have kæmpet sig frem imod mangehaande Hindringer, men disse have været i afgjort Mindretal; de fleste Privatister ere kun komne tarvelig igjennem Examen og altfor mange have i flere eller færre Fag været under det Tilladelige. Saaledes fik af fem Pri-

vatister ved en Skole de tre slet i fransk Stil, og af tre ved en anden fik de to slet i Projektionstegning. Det er for saadanne blevet et Held at prøves af fremmede Examinatorer, som tilmed samtidig have egne Disciple at prøve. Examinator veed ikke altid, hvorvidt han tør gaa med Privatisten og vil i Almindelighed ikke have Udseende af at være strængere imod ham end imod sine egne Disciple. Da Censorerne desuden ofte ikke anc, med hvilken Dristighed selv ganske uvidende Examinander gaa op til Examen, blive de let tilbøjelige til at skrive Privatisternes Svaghed paa Ængstelighedens Regning og dømme derfor mildere, end de vilde gjøre under andre Forhold. „Den Frækhed“, hedder det i en af Censorerens Examensberetninger, „hvormed aldeles uvidende Personer indstille sig til Examen, kan maaske forklares af, at de haabe paa en mildere Behandling,“ og da denne Anskuelse vistnok ikke er ugrundet, har Inspektionen troet igjennem denne offentlige Beretning at burde modarbejde denne Overbærenhed ligeoverfor en altfor stor Tilbøjelighed hos Privatisterne til at slumpe sig igjennem Examen. De Vanskeligheder, som Dimissorerne aabenbart have at bekæmpe, for at lede den private Undervisning og holde umodne Personer borte fra Examen, kunde meget lettes, naar de, som understøtte eller have Tilsyn med saadanne Studerendes Arbejde, vilde nøje paase deres uafbrudte Deltagelse i Undervisningen og indhente jævnlig Oplysning om dem fra Bestyrerne af de afholdte Kursus.

Afgangsprøven for Studerende.

Som sædvanlig er ved de danske Stile den bundne Opgave bleven bedst besvaret; men ikke faa have dog derved lagt altfor stor Iver for Dagen for at faa alle Enkeltheder med, saa at saavel Stoffets Afvejning og Fordeling, som Retskrivningen og Stilens ydre Orden have lidt derved. Det var der for ønskeligt, om det gjordes Disciplene klart, at en sammentrængt, vel ordnet Behandling, der samler sig om Hovedpunkterne, er at foretrække ved saadanne stofrige Opgaver, for en Ophobning af Enkeltheder, der let medfører, at det væsentlige og mindre betydelige kastes imel-

lem hinanden i temmelig vild Blanding. — Den fri Opgave have adskillige vidst at beherske saavel, at deres Arbejder, i Henseende baade til Klarhed og til Stoffets Fylde, maa siges i det væsentlige at tilfredsstille alle de Fordringer, som paa dette Trin kunne stilles til Besvarelsen af saadanne Spørgsmaal; ved enkelte Skoler maa Arbejderne endog gjennemgaaende betegnes som særdeles gode. Men mange have givet Betragtningen et for almindeligt, svævende Præg, det har skortet paa klar og forstandig Orden og altfor fjernliggende Betragtninger ere medtagne som Fyldkalk, noget som ofte øjensynlig ikke saa meget har sin Grund i Opgavens Vanskelighed, som i Mangel paa Øvelse i skarpt og klart at behandle abstrakte Spørgsmaal. Det synes overhovedet af de sidste Aars Examina at fremgaa, at der ved Undervisningen i dansk Stil kunde være Grund til stærkere at indøve Disciplene i Begrebsdefinitioner og Stiledispositioner. Da den stærke Begrænsning, der er sat for Religionsundervisningen, næppe tillader Læreren i dette Fag at gaa meget ind paa Behandling af ethiske Spørgsmaal, vilde det vistnok være ønskeligt, om Lærerne i Dansk vilde øve Disciplene i Opgaver hentede fra denne Sfære, hvor adskillige Spørgsmaal ingenlunde kunne siges at ligge over Disciplenes Fatteevne. — Retsskrivningen lider, trods alle Bestræbelser, endnu af nogen Uensartethed, som der skal Tid og god Vilje til at hæve. Men værre er det, at der undertiden gjøres de groveste Fejl, saasom: at kunde, Oltid, bedere, Skatkamer, udviddet, Gjendstande, støtte (for stødte) o. s. v.

I Oldnordisk have Præstationerne været meget tilfredsstillende. Faget synes i Reglen at interessere Disciplene, navnlig, hvor Lærerne have Vilje og Evne til at benytte Undervisningen paa en friere Maade til med det samme at aabne deres Blik for Fænomener af Sprogets Historie; dog kan det heller ikke skjules, at den Vægt, Disciplene lægge paa dette Fag, tildels staar i Forbindelse med Erfaringen for, at det er forholdsvis let at opnaa en god Karakter deri. Det er imidlertid ikke tilraadeligt, at Læreren derved lader sig forlede til at udvide Fordringerne; tvertimod turde der hist og her være Anledning til at advare imod Fristelsen hos enkelte nidkjære Lærere til at skrue dem for højt op.

Nogle Iagttagelser foranledige til lignende Bemærkninger med Hensyn til Engelsk, hvori der ligeledes er aflagt tilfredsstillende Prøver, ogsaa af flere Privatister.

Med Hensyn til Prøven i Tysk synes der at herske nogen Usikkerhed om, hvorvidt Fordringerne skulle gaa. Maaske har dette Sprogs Stilling som paa en vis Maade sideordnet med Engelsk, der kan erstatte det, bevirket, at Fordringerne i Grammatik ere blevne indskrænkede til de almindeligste Ting af Formlære og Ordføjningslære. Men da Tysk har været Gjenstand for Prøve ved fjerde Klasses Hovedexamen, saa kan Meningen umulig være, at Prøven i dette Sprog paany skal være indskrænket til de simpleste grammatikalske Fænomener. En Selvfølge er det i alt Fald at man her bør fordrø større Modenhed, som skal vise sig i fuldstændig Forstaaelse af det ved Prøven oversatte Sted og i Valget af de mest passende danske Udtryk for den tyske Text. Anordningen af 5te August 1871 indeholder vistnok intet om disse Fordringer, men de synes i og for sig en Følge af, at „Læsningen skal fortsættes med vanskeligere Forfattere.“ En saadan Læsning, som maa søges paa forskjellige Punkter af Literaturen, medfører ogsaa naturlig, at der bibringes Disciplen en Forestilling om nogle Hovedtræk af denne Literaturs Udvikling, selv om der ikke kan blive Tale om nogen indgaaende Prøve deri ved Afgangsexamen.

Den Opgave, som Loven af 1ste April 1871 stiller Skolen med Hensyn til Fransk er ingenlunde let. Det er derfor heller ikke at undres over, at Fremgangen i det hele er langsom, men den kan dog paa flere Steder tydelig spores. Det vilde være let at forøge den tidligere fremdragne Masse af Exempler paa ringe Glosekundskab, ved Oversættelse ligesaa vel fra Fransk som fra Dansk, eller paa selvavede franske Ord, men det maa være tilstrækkeligt igjen i Aar at indprente Nødvendigheden af at forøge Gloseforraadet. Ligeledes forekommer der endnu mange Retskrivningsfejl; især er det dog Privatisterne, som i denne Retning frembringe det utrolige, ligesom deres Stile i det Hele taget ere de sløtteste. Enkelte Steder spores Mangel paa Opmærksomhed saavel for Accenter, som for den ejendommelige franske Interpunktion,

hvortil der dog bør tages noget Hensyn. Man tror ogsaa igjen at burde anbefale en dybere Indgaaen paa det grammatikalske ved Prøven, end mange ytre Lyst til, ligesom det, saalænge de Studerende af den mathematisk-naturvidenskabelige Retning ikke have Stil til Examen — thi som Øvelse i Skolen forudsættes de alle at have den —, maa anses for rigtigt ved Examen at prøve deres Kræfter paa Oversættelse af et Par danske Sætninger paa Fransk.

Prøverne i statarisk Latin, i Version og i Græsk have i det hele havt et godt Udfald, dog med bestandig Klage over, at de fleste Privatister have været meget svage. Kun var det, hvad Latin angaar, ønskeligt, om der overalt kunde opnaas større Sikkerhed og Færdighed i kursorisk Læsning. Selv flinke Disciple kunne løbe fast paa Steder, der ikke frembyde Vanskeligheder; man faar Indtryk af Mangel paa tilstrækkelig Øvelse. Maaske kan det efter den hele Skolcordning være vanskeligt at raade Bod herpaa, men større Virksomhed i den Retning tør dog nok anbefales. Man har iøvrigt i Latin og Græsk, ikke mindre end i de andre Fag, opnaaet den større Ligelighed i Fordringer og Bedømmelse, som maatte følge af den nugældende Form for Examen. Dog maa bemærkes, at, medens de fleste Skoler medtage tilstrækkeligt af den klassiske Undervisnings reale Side og enkelte endog meddele fyldig Kundskab til Bifagene i Latin og Græsk, saa er der andre, som stille dem for lavt, ja helst ganske undgaa enhver Prøve deri. Det maa gjentages i Aar, at hver Examinand bør have et nogenlunde fyldigt Spørgsmaal paa dette Omraade. — Som en aldeles utilladelig Uskik maa nævnes, at adskillige private Dimittender ere mødte med Forfattertexter beskrevne med oplysende Bemærkninger; Lærerne maa have denne Uskik og Examinator have Øje med den Bog, hvori der prøves.

Skolernes egne Dimittender vare i Almindelighed vel underviste i Historie, men dette gjælder ingenlunde Privatisterne. Vel var der enkelte af disse, især ældre, hvis Præstationer vare gode, men ikke faa vare aldeles uvidende om de allermest bekjendte Personer og Begivenheder (f. Ex. Scipionerne, Slaget ved Austerlitz). Examinationen lod enkelte Steder noget

tilbage at ønske. Det var saaledes flere Gange Tilfældet, at Lærerne talte saa meget med, at det ikke var muligt at komme til Klarhed om, hvorvidt Kandidatens Kundskab strakte sig. Naar Kandidaten ved større Spørgsmaal skulde vise sit Overblik, tillod Læreren ham undertiden at fortælle saa detailleret, at han kunde løbe fra det større Spørgsmaal. Naar Examinator ikke kjendte Examinanden, syntes han især tilbøjelig til en lemfældig Eftergivenhed.

Med Hensyn til Undervisningen i dette Fag synes Skolerne efterhaanden at være komne ind paa en ret heldig Vej, som noget kan bøde paa den uheldige Side i Undervisningsplanen, hvorefter der egentlig paa tre Trin skal mødes med et Overblik over hele Historien, ved Indtrædelsen i Skolen, ved fjerde Klases Hovedexamen (for saa vidt som hele Historien her skal være gennemgaaet) og ved Afgangsexamen. Man afslutter nemlig nu i adskillige Skoler det kortfattede Kursus med tredje Klasse, saa at Realisterne i fjerde Klasse repeterer det, for at opgive det hele til Examen, medens de Studerende i særskilte Timer begynde Læsningen efter en større Plan og saa lade sig prøve til Hovedexamen i Aarets Pensum, overensstemmende med Anordningen. Derved vindes Tid til, at Undervisningen i femte og sjette Klasse kan blive mere end blot Repetition efter en mere omfattende Maalestok af det samme historiske Skema, som Disciplene allerede to Gange tidligere have gennemgaaet. Læreren vil da kunne dvæle ved saadanne Afsnit eller Sider af Historien, der have særlig Interesse og f. Ex kunne medtage Træk af Kulturhistorien, hvori Kundskab nu oftere har været savnet, uden af Examens Hensyn at føle sig tvunget til den blotte Indøvelse af Skolebøgerne.

Resultaterne i Mathematik have i det Hele været gode. Det er fremdeles Projektionstegningen, som volder størst Vanskelighed. Da der intet passende Læremiddel haves, ere Grænserne derfor ikke skarpt nok afstukne; det har derfor sin Vanskelighed at vælge Opgaver, som tør antages at ligge lige godt for alle Examinander. Deraf en Forskjellighed i Udfaldet, som ikke alene hviler paa den Grad af Flid. Disciplen har udvist, og af Dygtighed, hvormed Læreren arbejder. Undertiden leveres, især af Privati-

sterne, Tegninger, som ere fuldstændig meningsløse, skjønt Opgaven dog altid indeholder noget saa simpelt, at Enhver med mindste Begreb om Sagen maa kunne præstere det. Men saalænge ikke en Lærebog tilvejebringes, tør man ikke gjøre sig Haab om, at denne Gren af den mathematiske Undervisning vil faa sin rette Betydning.

Med Hensyn til Naturlæren maa skjælnes imellem, hvad der ydes af Disciplene af den sproglig-historiske Retning og af dem, der følge den mathematisk-naturvidenskabelige. De Sidstes Præstationer have været upaaklagelige, dog med Undtagelse af Privatisternes Flertal; disse have tilmed i Almindelighed ikke set noget Forsøg, hvorved denne Undervisning taber væsentlig i Betydning. Med Hensyn til de første lyde atter Klager, saavel fra Lærere, som fra Censorer over den skadelige Indflydelse, som Matematikundervisningens tidligere Ophør udøver saavel paa det her omtalte Fag, som paa Disciplenes aandelige Udvikling i det Hele. Det lykkes kun sjelden Læreren at opfriske og vedligeholde den begrænsede og for tidlig afsluttede mathematiske Viden. Det maa dog udtrykkelig udtales, at mere maa der kunne udrettes ved Skolens og Lærerens forenede alvorlige Vilje; man maa uden Barmhertighed ved ethvert Middel, som staar til Raadighed, bekæmpe den taabelige Modstand imod at benytte, hvad der skal være lært. Der kan ogsaa paavises enkelte Exempler paa tilfredsstillende Virksomhed i den Retning.

De sidste Bemærkninger føre ind paa et Spørgsmaal, som efterhaanden paatrænger sig med større Styrke og fra flere Sider rejses. Har man ved Tvædelingen truffet den rette Grænse, hvor Hovedfagene Latin og Matematik afsluttes? Allerede naar man tænker paa den unge Alder, hvori to saa vigtige Skolefag lægges til Side, rejser Tvivlen sig. Men dertil kommer, at dens Afslutning sker samtidig med, at der maa arbejdes paa andre Fordringers Tilfredsstillelse, og at der ved Prøven kan bødes paa mangelfuld Kundskab i det af disse Fag, som afsluttes, ved større Dygtighed i de andre, Tysk, Geografi og Naturhistorie. Endelig er den Karaktersum (16 for 5 Fag), der giver Ret til Oprykning, saa ringe, at der ikke hører meget til at

slippe igjennem. Omfanget af de matematiske Kundskaber, som kræves af de sproglig-historiske Studerende, kunne i og for sig, selv om enkelte Udvidelser være ønskelige, være antagelige, men den tidlige Afslutning deraf er uheldig, thi vel ere disse Kundskaber bestemte til at glemmes af denne Retnings Studerende, men først efterat de have sat Frugt, og Modtageligheden for Matematikens befrugtende Indflydelse er sjelden udviklet tilstrækkelig ved Udgangen af fjerde Klasse. Rigtignok afslutte Realisterne ogsaa dette Fag, men enten tilendebringe de ganske deres boglige Uddannelse og saa skulle de i Mathematiken have et Grundlag for en Udvikling i praktisk Retning, hvortil Aanden vel kan være moden saa tidlig, eller ogsaa fortsætte de den med videre gaaende Læsning i samme Retning (Polyteknikere, Skovbrugsstuderende, Landinspektører). For de Studerende af den sproglig-historiske Retning danner derimod denne begrænsede matematiske Kundskab et Led i Grundlaget for en højere almindelig Dannelse og tjener Udviklingen af en Side af Tænkningen, som er uundværlig under ethvert dybere gaaende Studium. Men til at erhverve dette Udbytte ere Disciplene ved Udgangen af fjerde Klasse ikke modne nok, og hvad de have lært, glemmes altfor hurtig; den større Modenhed, som skulde sætte dem i Stand til at vinde Frugt af deres Kundskab, kommer først bagefter. Bevidstheden herom svækker Lærereus Iver, fordi han ser sit meste Arbejde spildt, og dette virker igjen paa Disciplenes Flid og Interesse.

De skadelige Følger heraf ville i Tiden ikke udeblive. Den Sum af matematisk Indsigt, som Skoleloven af 1850 dog efterhaanden fik indpodet den studerende Verden, vil forsvinde. Men i Skolen mærkes Følgerne allerede ved Undervisningen i Naturlære i femte og sjette Klasse. Saasnart Disciplene have begyndt at glemme — og Fordommen imod Mathematik er altid stærk nok til ofte at gjøre Forglemmelsen til noget næsten Fortjenstligt —, kan Læreren ikke benytte Mathematiken som Hjælpemiddel til en lettere og fuldstændigere Oversigt, uden først at overvinde Modstanden, og han vil føle, at Disciplenes Evne til at tænke over Størrelser sjælden er udviklet nok til at magte en fuldstændig Forstaaelse af Naturen.

Undervisningen bliver mindre frugtbar, og Disciplen faar et Hul i sin aandelige Udvikling. Livlige unge Mennesker, der med Interesse følge Forsøgene, lytte til Meddelelsen om nye og ejendommelige Fakta, til-egne sig en vis Færdighed i at gjengive de korte For-klaringer og derved slippe vel fra Examen i dette Fag, tro let at forstaa mere end de gjøre og vænne sig til at tale om Ting, som de kun opfatte overfla-disk.

Vende vi os nu til Latinen, saa kan maaske det Pensum Latin og den Forfatterlæsning, som er gjen-nemgaaet ved Udgangen af fjerde Klasse være et til-strækkeligt Grundlag for de mathematisk-naturviden-skabelig Studerende i Almindelighed. De ere maaske heller ikke saa udsatte for at glemme Enkeltheder saa let, fordi Ungdommen overhovedet er mere modtagelig for Sprog end for Mathematik. Men desuagtet glemmes der efter en forbausende Maalestok og det egentlige Udbytte af Undervisningen, en mere lutret Sprogsans, som igjen virker tilbage paa Tilegnelsen af andre Sprog og paa Modersmaalet, kan i den unge Alder ikke op-naas. Mangfoldige latinske Gloser og Enkeltheder af den latinske Sproglære, som kunde være til Lettelse ved Undervisningen i Fransk, glemmes snart, og denne Undervisning finder ikke nær saa frugtbar Jordbund som hos de Studerende af den anden Retning, saa at Skolen ogsaa i denne Henseende vil kunne iagttage Virkningerne af den for tidlige Afslutning.

Det er ingenlunde Meningen med disse Bemærk-ninger at gjøre noget stærkt Angreb paa den hele nu-gjældende Skoleordning. Det er af altfor stor Betyd-ning for Skolen at virke i Ro med det givne, til at den bør være Gjenstand for hyppige Reformers. Men Hensigten er at vække Opmærksomheden for dette Spørgsmaal i en videre Kreds og opmuntre til for-søgsvis at prøve, hvad der da maaske senere kunde blive vedtaget, nemlig en begrænset Fortsættelse af Undervisningen i Mathematik og Latin i femte og sjette Klasse, ogsaa for de Retninger, der nu afslutte disse Fag ved fjerde Klasses Hovedexamen. Der er Grund til at antage, at en saadan Prøve vil blive gjort ved en enkelt Privatskole. Det vilde ikke være nød-vendigt derved at gaa ind paa ny mathematiske Af-snit; der er nok endnu at gjøre i Algebra og Plan-

geometri, i alle Fald ved Behandlingen af Opgaver, til at de Studerende af sproglig-historisk Retning kunde beskjæftiges dermed 1 Time ugentlig; men de Lærere, som troede at kunne gaa videre, kunde dertil knytte de allersimpleste Ting af Trigonometrien, som for Astronomiens Skyld vare ønskelige. I Latin maatte man naturligvis læse en eller anden Forfatter, der ikke var synderlig vanskeligere end de, der læses i fjerde Klasse, og kursorisk Læsning vilde formentlig være nok til at vedligeholde og befæste den en Gang erhvervede Kundskab. Tiden til at fortsætte Latinundervisningen med et Par Timer om Ugen vilde oven i Kjøbet uden Vanskelighed kunne findes, da der som bekjendt for de mathematisk-naturvidenskabelige Studerende er flere Timer ubesatte af det normerede Antal.

Fjerde Klases Hovedexamen og Realafgangsprøven.

Det synes utvivlsomt, at Lærerne i Latin efterhaanden have faaet større Klarhed paa, hvorvidt Undervisningen i fjerde Klasse bør bringes, og der spores som oftest kjendelig Iver for at give Disciplene den fornødne Sikkerhed. I flere Skoler have ikke blot de mundtlige Præstationer været meget gode, men ogsaa Stilene have opfyldt de Fordringer, som med Rimelighed kunne gjøres. Dog viser der sig ikke sjelden i Stilene stor Usikkerhed i Formernes Dannelse og i deres Anvendelse, saavel som Uvidenhed om Glosser. Glosemanglen ville Lærerne vistnok selv kunne afhjælpe noget ved jævnlig at indprente saadanne Ord, som ved etymologisk Slægtskab, Betydningssammenhæng eller endog blot Lydlighed slutte sig til dem, der netop forekomme i Dagens læste Pensum. Enkelte Skoler give Anledning til at advare imod i fjerde Klasse at læse Bøger af Livius, der frembyde for mange Vanskeligheder, og imod at udstrække Grammatiklæsningen til at omfatte altfor specielle Regler af Syntaxen; thi derved tabes i Sikkerhed i de vigtigere Regler. — Selve Examinationen har i Almindelighed været tilfredsstillende, men undertiden have Lærerne nogen Tilbøjelighed til for ofte at afbryde Examinandernes Oversættelse; Fejlene maa i de al-

lærfløste Tilfælde helst rettes bagefter, da man ellers let forvirrer Examinanden.

I Mathematik have Præstationerne været meget forskellige, fortrinlige Besvarelser af Opgaverne ved Siden af usselt Makværk, gode mundtlige Svar ved Siden af den største Uvidenhed og Ubehjælpssomhed. Skolerne have i det Hele taget vist sig deres Opgave voxen, flere have ydet fortrinlige Resultater, enkelte daarlige; det er i Almindelighed kun Privatisterne, der ere sunkne ned under det Tilladelige. — Examinationen bliver efterhaanden tilfredsstillende de fleste Steder. Undertiden vidner den om, at der ikke ved Undervisningen sørges for mere aandelig Bevægelse hos Disciplene, idet Læreren synes at holde sig til udelukkende at indprente Sætning for Sætning og ikke at vække Opmærksomhed for den Forbindelse imellem spredte Sætninger, som i høj Grad tjener til at lette Overblikket og styrke Interessen for matematisk Viden. — Endnu gives der enkelte Examinatorer, som ikke indskrænke deres Deltagelse i Prøven til en blot ledende eller spørgende.

Prøven i Tysk er faldet ret vel ud. Nogle Steder examineres der for løst i Grammatik og vises nogen Sky for at indlade sig paa Ordføjningslærens simpleste Ting, saasom Kasuslæren; selv Sikkerhed i Formulæren haves ikke altid. Realisternes Stil har i Aar været noget bedre, skjøndt der findes endnu mange slemme Pletter deri. Den tidligere udhævede Mangel ved Prøven i Tysk (Examination i ubekjendt Poesi i Stedet for et læst Sted af Prosa), som efter en tidligere ministeriel Udtalelse (jfr. Beretningen for 1876) skal gjøres til Gjenstand for Forhandling, er der atter Grund til at udhæve.

Undervisningen i Geografi og Naturhistorie har givet Resultater, der vidne om, at Lærerne i Almindelighed arbejde med Iver, Forstand og Dygtighed. Man træffer forskellige Spor af, at Læreren i Naturhistorie ofte med Forkjærlighed driver den Side af Faget (Zoologi eller Botanik), hvormed han især har beskæftiget sig; saa naturligt dette end er, saa kan det kun forsvares, naar intet væsentligt af den anden Retning tilsidesættes. Der er ogsaa Grund til at gjøre opmærksom paa den Fare, der er ved i den botaniske Undervisning at fordybe sig for meget

i den danske Floras Enkeltheder. Ligesom dernæst den daglige Undervisnings Formaal maa være at vænne Disiplene til en fuldstændig og klar Opfattelse af Naturgjenstandene igjennem Øjet, saaledes kommer det ogsaa ved Examen væsentlig an paa ved en bestemt Indgaaen paa den enkelte foreliggende Gjenstand at vise sin Evne til at iagttage og beskrive den. Skjøndt Æmner af almindeligt Indhold (Aandedræt og Aandedrætsorganernes forskellige Bygninger, en Træstammes Bygning i store Træk o. s. v.) ikke altid ligge for Disciple i fjerde Klasse, saa bør disse dog ikke blive uberørte ved Undervisningen; thi netop de ere af blivende Betydning for den naturhistoriske Undervisning. Iøvrigt kan det ikke nægtes, at Naturhistorielæreren i og for sig har en vanskelig Opgave, især efterat de to nederste Klasser ere bortfaldne af Statens Skoler; thi han skal ofte i talrige Klasser udvikle Evnen til og Interessen for igjennem Selvsyn og Iagttagelse at opfatte Naturgjenstandene. Allerede dette gjør store Fordringer til Personlighed og Lærerdydighed. Derhos maa hans Tid udenfor Skolen meget optages af Tilsyn og Forøgelse af Samlinger, og det desto mere jo ivrigere han er. Han maa fremdeles foretage Udflugter med Disciplene, noget som ikke altid drives med tilbørlig Iver, og som i alle Tilfælde kun for Kjøbenhavns Vedkommende kan være forbunden med store Vanskeligheder. Der levnes ham saaledes ikke megen Tid til eget Studium. Forsaavidt det derfor kan bestaa med Skolens Økonomi, er der Grund til ikke altid at fordre det fulde Timetal præsteret af ham.—Med Hensyn til Geografien er der bestandig Grund til at erindre om større Opmærksomhed for dens fysisk-mathematiske Side; det er kun enkelte Steder, hvor der leveres noget godt i den Henseende.

Medens Udfaldet af Prøven i Engelsk ved Realfangsexamen i det Hele plejer at være tilfredsstillende, viser det sig næsten altid, at Fransk frembyder for store Vanskeligheder til, at der med det Antal Timer, hvorover Realskolen raader, kan naas et nogenlunde tilfredsstillende Resultat. Prøven i Oversættelse af et Stykke ulæst Fransk falder som oftest uheldig ud, selv om Censor udsøger den letteste Prosa til Prøven; det er derfor ofte meget vanskeligt at finde

en Maalestok for Bedømmelsen deraf. En Forandring med Hensyn til dette Fag vil vistnok blive nødvendig; i hvilken Retning Forandringen skal gaa, maa det forbeholdes Fremtiden at afgjøre.

Kjøbenhavn, 19de August 1878.

Adolph Steen. E. Holm. Vilh. Thomsen.

VIII. Udtog af Skolens Regnskab for Finantsaaret 1878—79.

Indtægt.

Beholdning fra forrige Finantsaar	2592 Kr. 69 Øre
Forpagtning af Skolens Jorder	230 — „ —
Renter af Skolens rentebærende Formue	334 — 95 —
Afdrag paa rentebærende Gjæld til Skolen	39 — 86 —
Uddraget af Bornholms Sparekasse	700 — „ —
Skolekontingenter	2934 — 75 —
Anden Indtægt	200 — „ —
Tilskud fra den almind. Skolefond	22000 — „ —
Indeholdt til Dækning af Præmier m. v. for Lærere	1010 — 52 —
	<hr/>
	30042 Kr. 77 Øre

Udgift.

Prioritetsudlaan	690 Kr. „ Øre
Indsat i Bornholms Sparekasse	73 — 50 —
Lønninger og Tillæg til Lærerne og Pedellen	17613 — „ —
Timeundervisning	2580 — „ —
Pensioner	2340 — „ —
Bibliotheket og videnskabelige Ap- parater	669 — 90 —
Bygningerne og Inventariet	501 — 87 —
Brændsel og Belysning	641 — 43 —
Skatter og Afgifter	162 — 95 —
Regnskabsføringen	400 — „ —
Forskjellige løbende og extraordi- nære Udgifter	622 — 22 —
Decisionsposts Berigtigelse	„ — 06 —
Lønningsforskud og Indbetalinger til Livsforsikringsanstalten	1209 — 32 —
Kassebeholdning ved Aarets Slut- ning	2538 — 52 —
	<hr/>
	30042 Kr. 77 Øre

De offentlige Examina 1879.

Til 4de studerende Klasses Hovedexamen indstille sig samtlige Klassens 4 Disciple (ovfr. S. 9), til Real-Afgangsexamen af højere Grad ingen, til Real-Afgangsexamen af lavere Grad følgende Disciple i 3die Klasse: *C. G. Brüel, J. H. Jensen, E. Hemmingsen.*

1. 4de studerende Klasses Hovedexamen.

Mandag d. 16de Juni.

- Kl. 8—12. Udarbejdelse i Modersmaalet.
- 4—8. Arithmetisk Udarbejdelse.

Tirsdag d. 17de Juni.

- Kl. 8—12. Latinsk Stil.
- 4—8. Geometrisk Udarbejdelse.

Tirsdag d. 8de Juli.

- Kl. 8. Matematik.

Torsdag d. 10de Juli.

- Kl. 8. Historie.
- 11. math.-naturv. Naturlære.
- 12. Latin.
- 5. Geografi.

Fredag d. 11te Juli.

- Kl. 8. Tysk.
- 11. Fransk.
- 1. spr.-hist. Græsk.
- 5. Naturhistorie.

2. Real-Afgangsexamen af lavere Grad.

Mandag d. 16de Juni.

- Kl. 8—12. Dansk Stil. I.
- 4—8. Regning. I.

Tirsdag d. 17de Juni.

- Kl. 8—12. Dansk Stil. II.
- 4—8. Regning. II.

Tirsdag d. 8de Juli.

- Kl. 8. Matematik.
— 12. Dansk.

Torsdag d. 10de Juli.

- Kl. 8. Historie.
— 5. Geografi.

Fredag d. 11te Juli.

- Kl. 8. Tysk.
— 5. Naturhistorie.

3. Hovedexamen.

Mandag d. 16de Juni.

- Kl. 8—12. III. Dansk Stil.

Tirsdag d. 17de Juni.

- Kl. 8—12. IIIS. Latinsk Stil.
— 4—7. III. Regning.

Onsdag d. 2den Juli.

- Kl. 8—11. II, I. Dansk Stil.
— 8—10. IIIR. Tysk Stil; IIF, IF. Dansk Stil.
— 3—5. IIR. Engelsk Stil; I. Regning.

Fredag d. 4de Juli.

- Kl. 8—10. IIS. Latinsk Stil; IIR. Tysk Stil; IIF,
IF. Regning.
— 3—5. IIIR. Engelsk; II. Regning.

Lørdag d. 5te Juli.

Kl. 8—9. Geografi.	Kl. 8—9. I. Dansk.
— 9—10 ¹ / ₂ . IF. Geografi.	
— 11—1. II. Religion.	— 11—1. IIF. Naturhist.
— 4—5. III. Religion.	— 4—5 ¹ / ₂ . II. Geografi.
— 6—7. III. Naturlære.	

Mandag d. 7de Juli.

Kl. 8—9. III. Tysk.	
— 9—10 ¹ / ₂ . I. Historie.	Kl. 9—10 ¹ / ₂ . IF. Dansk.
— 11—1. II. Matematik.	— 11—1. IIF. Dansk.
— 4—5 ¹ / ₂ . I. Naturhist.	— 4—6. II. Historie.
— 5 ¹ / ₂ —6. IIIR. Engelsk.	

Tirsdag d. 8de Juli.

	Kl. 8—9. III. Fransk.
	— 9—10 ¹ / ₂ . II. Tysk.
	— 11—12 ¹ / ₂ . I. Geografi.
Kl. 4—6 ¹ / ₂ . I. Matematik.	— 4—6. IIF. Historie.
	— 6—7. IF. Tysk.

Onsdag d. 9de Juli.

Kl. 8—9. IIIS. Latin.	Kl. 8—9. IIR. Engelsk.
— 9—10 ¹ / ₂ . II. Fransk.	— 9—10 ¹ / ₂ . IIF. Historie.
— 11—1. I. Religion.	— 11—1. IIF. Geografi.
— 4—5. III. Matematik.	— 4—5. IIR. Engelsk.
— 5—6 ¹ / ₂ . IIS. Latin.	— 5—7. IIF. Fransk.

Torsdag d. 10de Juli.

Kl. 8—9. III. Naturhist.
— 9—10 ¹ / ₂ . I. Tysk.
— 11—1. IIF. Religion.
— 4—5 ¹ / ₂ . IF. Naturhist.
— 5 ¹ / ₂ —7. IS. Latin.

Fredag d. 11te Juli.

Kl. 8—9. III. Historie.
— 9—10 ¹ / ₂ . II. Naturhist.
— 11—1. IIF. Tysk.
— 4—5 ¹ / ₂ . IF. Religion.
— 5 ¹ / ₂ —7. I. Fransk.

Lørdag d. 12te Juli Kl. 11 prøves de til Optagelse i Skolen indmeldte Disciple.

Mandag d. 14de Juli Kl. 11 offentliggjøres Prøvernes Udfald og Omflytningen i Klasserne. Derefter indtræder Sommerferien.

Fredag d. 15de August Kl. 8 begynder Undervisningen i det nye Skoleaar.

Til at overvære de mundtlige Prøver og Bekjendtgjørelsen af Prøvernes Udfald indbydes herved Disciplenes Forældre og Foresatte, samt Enhver, der har Interesse for Skolen.

G. S. Jørgensen.